

Matematiksel Fizikçi Ali Mustafazade:

Bizi Kimse Anlamıyor

Sabah, 15 Ağustos 2010, Sabah , Mediha Olgun

Türkiye’de matematik ve fizik okuyan İranlı uzman Prof. Mustafazade, “Çalışmalarımın sonucu yıllar sonra ortaya çıktığı için bizi kimse anlamıyor” diyor

Onun yaptığı işi anlamak ve anlatmak o kadar kolay değil. Matematiksel fizik uzmanı İranlı Profesör Ali Mustafazade de zaten en çok bundan yakınıyor: “Dünyada 40 kişinin anladığı bir problemi çözmeniz ne yazık ki kimse için bir anlam ifade etmiyor. Bizim çalışmalarımızın sonucu yıllar sonra ortaya çıktığı için kimse bizi anlamıyor ve hak ettiğimiz değeri göremiyoruz.” 2007 TÜBİTAK Bilim Ödülü sahibi Mustafazade’nin hayatı tam bir başarı hikâyesi. İranlı bir ailenin üç çocuğundan biri olan Mustafazade, İslam devriminden sonra üniversite okumasına izin verilmeyince Türkiye’ye gelmiş. Mustafazade, “Boğaziçi Üniversitesi’nde çift anadal programı ile

hem fizik hem matematik okudum. Burslu olarak Texas Üniversitesi’ne gittim. Doktora sonrası çalışmalarımı yine bursla Kanada Alberta Üniversitesi’nde yaptım. 1997’de Koç Üniversitesi’ne geldim. Burs vermek üniversite kurmaktan daha önemli. Ben de burslarla özel çalışmalar yapabildim” diyor.

Tam olarak ne yapıyorsunuz?

İşte o en zoru. Yaptığım çalışma fizikte matematiğin kullanımı veya fiziğin matematiksel temelleri. Ama bu bayağı ileri matematik gerektirdiği için anlatması çok zor olan bir şey. Matematiğin değişik dallarındaki denklemleri kullanarak fizikte bir takım sonuçlara varmaya çalışıyorsunuz. Ben matematik bölümündeyim. Ama matematiksel fizik yapıyorum. Doktoram fizikte ama konum yine matematiğe çok yakın.

İnsanlığın ne işine yarıyor bu çalışmalar?

İnsanlar, fizikte 17, 18 ve 19’uncu yüzyılda da yapılanların ne işe yarayacağını çok anlamıyordu. Ama şu anda etrafınıza baktığınızda her şey bu yüzyılın getirdiği sonuçların teknolojiye yansması. TV, bilgisayar, düşündüğünüz her şey. Bir yerde teorik fizik ya da matematiksel fizik, sanat gibi bir şey. Sanatçının yaptığı ne işe yarıyor, onu şu anda söylemek zor. Bunlar sonra bir yerde bir işe yarıyor.

Siz neler yaptınız peki?

Ben kuantum mekaniğinin değişik konularında çalıştım. Kuantum kozmoloji yaptım. Doğanın bir takım kuralları vardır. Galileo’dan başlar, Newton mekaniğinde daha somutlaşır. Newton mekaniğiyle yüzyıllarca her şeyi açıklamaya çalıştılar. Evreni, yıldızları... Bir yerden sonra insanlar anladı ki, birtakım problemler çözülemiyor. Kara cisim problemi vardır. 19’uncu yüzyılın sonunda bunu açıklamak

mümkün olmadı. Tamamen matematiksel bir varsayım, “enerji bir miktardan küçük olamaz” diye yola çıkarak deneylerin verdiği sonuçları açıklanmaya başladı. İnsanlar bunu sorgulamaya başladılar.

Ne işe yaradı peki bu kuantum mekaniği?

İnsanlar MR çektiriyor mesela. MR tamamen kuantum mekaniğinin çok basit bir uygulaması. Lazer de tamamen kuantum mekanikten ortaya çıkmış. Bunu normal insanlara anlatmak çok zor.

Ekonomik şartlar nasıl işinizde?

Maaşlar çok düşük. Vakıf üniversiteleri biraz daha rahat. Bizim öğretim üyelerinin yüzde 95’i Amerika’dan geldi. Çoğu da Türkiye’den gidenler. Tersine göç sağlıyor yani vakıf üniversiteleri. Kişiden kişiye değişir maaşlar Amerika’da. Bilimde eşitlik yoktur. Hayatta da yoktur. Olanaklar eşit olmalı. ♦